

719/Sans.

UG/6th Sem/SANS-H-CC-T-14/25

U.G. 6th Semester Examination - 2025

SANSKRIT

[HONOURS]

Course Code : SANS-H-CC-T-14

Full Marks : 60

Time : 2½ Hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

1. Answer any ten questions of the following in Sanskrit Language with Devanāgarī Script:

2×10=20

निम्नोक्तेषु दश प्रश्नान् सुरगिरा देवनागरीलिप्या च समाधेया :

- a) श्रीमद्भगवद्गीतायाः प्रथमोऽध्यायः केन नाम्ना अभिधीयते? अध्यायेऽस्मिन् प्रथमश्लोकस्य वक्ता कः?
- b) रजसि विवृद्धे कानि जायन्ते?
- c) प्रमाथिनी इन्द्रियाणि कस्य मनः प्रसभं हरन्ति?
- d) कान् वैरिणम् विद्धि?
- e) नरकस्य द्वाराणि कतिविधानि? कानि च तानि?
- f) श्रीमद्भगवद्गीतानुसारेण मनसः स्वरूपं कीदृशं भवति?
- g) भगवता मनसः निग्रहं काभ्याम् उपदिष्टम्?

[Turn Over]

ii) यदा ते मोहकलितं बुद्धिर्व्यतिरिच्यते ।
तदा गन्तव्यं निवेदं श्रोतव्यस्य श्रुतस्य च ॥

OR

i) इन्द्रियाणि पराण्याहिरिन्द्रियेभ्यः परं मनः ।
मनसस्तु पराबुद्धिर्मात्रं बुद्धेः परतस्तु सः ॥

a) Translate into Bengali or English:

अथोद्यतेषु प्रश्नेषु यथेच्छं चत्वारः समाधेयाः ।

5×4=20

2. Answer any four of the following questions:

- ii) मध्यस्थितमनोबुद्धिः _____ ।
i) _____ न प्रसिद्धेष्टेष्टकर्मणः ।
o) शून्यस्थितं पूर्णं कुरुः
n) व्युत्पत्तिः निर्देशं कुरु _____ व्यतीतानि, प्रपद्यन्ते ।
m) 'निवृत्तं कुरु कर्म' — अत्र नियतकर्मणः का संज्ञा ?
शब्देन किं बोध्यते ?
l) 'कलौब्धं मास्य गमः' — कर्मणिष्ठस्य पदोऽयं प्रयुक्तः ? कलौब्धं
कः सम्बोधितः ? केन अशानसम्भूतं संशयं छित्त्वा योगमातिष्ठति ?
k) 'छित्तेन संशयं योगमातिष्ठतिष्ठ भारत ...' भारत इति पदेन
इह जगति केन सदृशं पवित्रं न विद्यते ? तत्र केन प्राप्यते ?
i) किमर्थं अर्जुनः पूर्वजन्मनः कथां स्मरति न शक्नोति ?
h) भगवद्गीतौ कस्मात् सञ्जायते ?

b) श्रीमद्भगवद्गीतायाः सप्तदशोऽध्यायानुसारेण तपसः भेदं प्रदर्श्य
आलोच्यताम् ।

a) श्रीमद्भगवद्गीतायाः द्वादशोऽध्यायानुसारेण क एव भावतः प्रिय ?
देवनागरीलिप्या च लेख्यम् :

अथोलिखितेषु प्रश्नेषु यथेच्छं पञ्चद्वयमुत्तरता तयोरेकमवश्यं संस्कृतेन
Devanāgarī Script: 10×2=20

One must be written in Sanskrit Language with
Answer any two of the following questions.

g) 'आत्मन्येवात्मना तुष्टः स्थितप्रज्ञस्ततोव्यते' — अत्रोलिखितस्य
स्थितप्रज्ञशब्दस्य व्याख्या कर्तव्या ।

f) — भगवद्गीतायामनुसृत्य व्याख्यायताम् ।

e) योगी कीदृशं आसनं देशं शरीरञ्च धारयन् योगं युञ्जते
निबन्धनम् ? आलोच्यताम् ।

d) किमर्थं कुरुक्षेत्रे धर्मक्षेत्रे इति नाम्ना अभिधीयते ?
सत्त्वं रजः तमश्चेति प्रकृतिसम्भवाः गुणाः केन प्रकारेण देहिनां
निबन्धनम् ? आलोच्यताम् ।

c) 'कर्मण्येवाधिकारस्ते' — किं 'कर्मणि' इति आशङ्क्य परमेश्वरः
एतत् उक्तवान् शास्त्रोत्पत्त्यर्थं किं विवक्षितम् ?

iv) सात्त्विकप्रियाः आहाराः

iii) धार्मिकप्रियाः

ii) व्यवसायात्मिका बुद्धिः

i) अष्टधा प्रकृतिः

2½×2=5

b) Write short notes on any two of the following:

c) श्रीमद्भगवद्गीतायाः सात्त्विकी-राजसी-तामसी-बुद्धेः स्वरूपं प्रदर्शय?

d) Explain in Sanskrit with Devanāgarī Script:

- i) धूमेनाव्रियते वह्निर्यथादर्शो मलेन च।
यथोत्वेनावृतो गर्भस्तथा तेनेदमावृतम्॥

OR

- ii) मत्कर्मकृन्मत्परमो मद्भक्तः सङ्गवर्जितः।
निर्वैरः सर्वभूतेषु यः स मामेति पाण्डव॥